

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/155/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7212224323
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ladislav Duditš
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7212224323.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Duditša a sudkýň Mgr. Angeliky Sopoligovej a JUDr. Evy Feťkovej v právnej veci žalobkyne E. B., R.. XX.X.XXXX, D. C. J.X., J. XX, zastúpenej Mgr. Richardom Petrovom, advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v Košiciach, Františkánska 3, proti žalovanej Allianz - Slovenskej poisťovni, a.s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, v konaní o zaplatenie 1.145,19 eura s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Košice II č.k. 13C/201/2012-80 z 11.12.2013 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol. Žalovanej náhradu trov konania nepriznal a rozhodol, že žalobkyňa nemá právo na náhradu trov konania.

Rozsudok odôvodnil tým, že žalobkyňa sa žalobou domáhala, aby súd prvého stupňa uložil povinnosť žalovanej zaplatiť jej sumu vo výške 1.145,19 eur spolu s 9 % úrokmi z omeškania ročne zo sumy 694,11 eur od 13.9.2010 do zaplatenia a zo sumy 451,08 eur od 13.2.2012 do zaplatenia s tým, že si uplatnila aj náhradu trov konania. Žalobu odôvodňovala tým, že dňa XX.X.XXXX pri dopravnej nehode C. J. došlo k poškodeniu jej motorového vozidla zn. W. K., E.: J. XXX E. vinníkom, ktorej bol vodič vozidla Š. F., E.: J. XXX P., prevádzateľom ktorého bol N. W. a poisťovateľom z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu žalovaná. Dňa XX.X.XXXX v zastúpení K. D. si objednala opravu svojho poškodeného motorového vozidla u opravcu F. I..W..V., za opravu ktorého jej bola dňa XX.X.XXXX vystavená faktúra č. XXXXXXXX vo výške 65.146,65 Sk (2.162,47 eur). Žalovaná ako poisťovateľka jej listom zo dňa XX.X.XXXX oznámila ukončenie likvidácie poistnej udalosti a rekapituláciu poistného plnenia, pričom určila výšku poistného plnenia na sumu z 44.236,- Sk (1.468,37 eur), ktorú zaplatila priamo opravcovi. Žalovaná krátila poistné plnenie a z fakturovanej sumy nezaplatila opravcovi sumu 694,11 eura (65.146,55 Sk - 44.236,- Sk), pričom túto sumu si opravca ako nedoplatok za opravu uplatnil voči nej žalobou zo dňa 25.6.2009 v konaní sp. zn. 28C/126/2009, v ktorom bola rozsudkom zo dňa 12.7.2010 zaviazaná na zaplatenie sumy 694,11 eura s 9 % úrokmi z omeškania ročne od 14.5.2009 do zaplatenia a na náhradu trov konania v sume 451,08 eura. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 7.9.2010. Na jeho základe zaplatila opravcovi istinu vo výške 694,11 eur dňa 13.9.2010 a trovy konania 451,08 eura vkladom na účet advokáta K.. W. N.. Uviedla, že odmietnutím plnenia v celom rozsahu konala žalovaná v rozpore s ustanoveniami zákona, pretože uplatnené nároky na náhradu nákladov za opravu vozidla boli odôvodnené, čo vyplýva z vykonaného dokazovania v konaní vedenom na

Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 28C/126/2009 a keďže ona uplatnené nároky plnila za žalovanú ako poisťovateľku, došlo tým na strane žalovanej k bezdôvodnému obohateniu, pričom ňou uplatnený nárok vo výške 1.145,19 eur pozostáva zo sumy 694,11 eur, ktorú plnila + 451,08 eur, ako zaplatenú náhradu trov konania v konaní vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 28C/126/2009. Žalovaná so žalobou v celom rozsahu nesúhlasila a vzniesla námietku premlčania uplatneného nároku podľa ust. § 106 Občianskeho zákonníka a to tak subjektívnej, ako aj objektívnej premlčacej doby, pričom poukazovala na tú skutočnosť, že žalobkyňa sa o výške dozvedela dňom, kedy jej bola vyhotovená faktúra za opravu motorového vozidla, t.j. dňa XX.X.XXXX a márnym uplynutím dvojročnej subjektívnej doby, t.j. XX.X.XXXX táto uplynula, pričom uplynula aj objektívna premlčacia doba a to trojročná odo dňa, kedy ku škode došlo, pričom ku škode došlo dňa XX.X.XXXX a objektívna premlčacia doba uplynula dňa XX.X.XXXX.

Na základe zisteného skutkového stavu vecí a právneho posúdenia podľa ustanovení § 2 písm. g/ a h/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákona“), § 4 ods. 1, 2 a 3 Zákona, § 15 ods. 1, 2 Zákona, § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 106 ods. 1,2 OZ, § 489 OZ súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalobkyni vznikla škoda na veci a to na jej motorovom vozidle W. K., E.: J. XXX E., ktorú utrpela ako poškodená prevádzkou u žalovanej poisteného motorového vozidla. Súd prvého stupňa sa nestotožnil s názorom žalobkyne, že ňou v konaní uplatnený nárok na náhradu škody je nárokom na náhradu škody, ktorá jej mala vzniknúť zmenšením jej majetkovej sféry, t.j. zaplatením súm 694,11 eur a 451,08 eur na základe právoplatného súdneho rozhodnutia, keďže vychádzal zo skutočnosti, že žalobkyni vznikla škoda na motorovom vozidle, t.j. na veci, pričom nárok na náhradu si uplatnila v zmysle ust. § 15 ods. 1 Zákona priamo proti žalovanej ako poisťovateľke. Preto žiaden iný záväzkový vzťah (vyplývajúci zo zmluvy, zo zodpovednosti za škodu, resp. z bezdôvodného obohatenia) tak medzi žalovanou a žalobkyňou nebol preukázaný, okrem jej nároku podľa ust. § 15 ods. 1 Zákona na náhradu škody (spôsobenej prevádzkou u žalovanej poisteného motorového vozidla), uplatnený priamo proti žalovanej. Škoda žalobkyni bola spôsobená poškodením jej motorového vozidla, ktoré si nechala opraviť u opravcu a ktorý jej za opravu vyúčtoval cenu 65.146,70 Sk faktúrou č. XXXXXXXX a žalovaná na základe splnomocnenia žalobkyne uhradila jej priamo na účet opravcu F. I..W..V.. náhradu škody vo výške 44.236,- Sk a túto skutočnosť jej oznámila listom zo dňa XX.X.XXXX (čl. 8 spisu sp. zn. 28C/126/2009). Zostávajúcu časť vyúčtovanej ceny 20.910,65 Sk (65.146,65 Sk - 44.236,- Sk = 20.910,65 Sk/694,11 eur) zaplatila žalobkyňa opravcovi sama na základe rozsudku Okresného súdu Košice II pod sp. zn. 28C/126/2009, vrátane sumy 451,08 eur titulom náhrady trov konania.

Keďže žalovaná vzniesla námietku premlčania súd prvého stupňa sa pri posudzovaní začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby zaoberal tým, kedy sa žalobkyňa dozvedela o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá a konštatoval, že to bolo okamihom vyhotovenia faktúry dňa XX.X.XXXX, ktorou jej opravca F. I..W..V.. vyúčtoval za opravu jej poškodeného motorového vozidla cenu 65.146,65 Sk. Preto mal súd prvého stupňa za to, že subjektívna premlčacia doba uplynula dňa XX.X.XXXX. Podotkol, že ak žalobkyňa považovala za uplatňovanú škodu, zmenšenie svojej majetkovej sféry úhradou súm 694,11 eur a 451,08 eur opravcovi, tak na takúto škodu by sa nevzťahovala zodpovednosť žalovanej podľa zák. č. 381/2001 Z.z., s poukazom na text ustanovenia § 4 ods. 2 Zákona. Pre taký prípad však nie je daný jeden zo základných predpokladov pre vznik zodpovednosti žalovanej za škodu a to protiprávny úkon. Žalobkyňa, ale protiprávny úkon žalovanej v konaní nepreukázala a odvolala sa na zodpovednosť žalovanej v zmysle Zákona.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti mal súd prvého stupňa za to, že nárok, ktorý si žalobkyňa v konaní uplatnila, je nárokom v zmysle ust. § 15 ods. 1 Zákona a žalobkyni vznikla škoda na veci poškodením jej motorového vozidla pri dopravnej nehode dňa XX.X.XXXX. Keďže doručenie faktúry vyhotovenej dňa XX.X.XXXX v konaní preukázané nebolo, súd prvého stupňa dospel k záveru, že subjektívna premlčacia doba začala najneskôr plynúť dorúčením listu zo dňa XX.X.XXXX, ktoré žalobkyňa nespochybnila a v ktorom jej žalovaná oznámila rozsah poskytnutej náhrady škody. Preto subjektívna premlčacia doba začala najneskôr plynúť XX.X.XXXX a uplynula dňa XX.X.XXXX. Objektívnu premlčaciu dobu súd prvého stupňa posudzoval odo dňa dopravnej nehody zo dňa XX.X.XXXX a konštatoval, že uplynula dňa XX.X.XXXX. Keďže žaloba bola podaná na súd prvého stupňa až dňa 24.8.2012, považoval námietku

premlčania žalovanou za dôvodne vznesenú a vzhľadom na to premlčané právo súd prvého stupňa žalobkyňu nepriznal a žalobný návrh zamietol. Ďalej dodal, že ak žalobkyňa bola preukázateľne pri dopravnej nehode poškodenou osobou, uplatnenie námietky premlčania v danom prípade nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi, keďže ust. § 3 ods. 1 OZ nemôže vylúčiť účinky, aké má podľa kogentnej právnej úpravy premlčania plynutie času. Zároveň dodal, že uplatnený nárok žalobkyne nepovažoval ani za nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle ust. § 454 OZ, pretože v danom prípade žalobkyňa úhradou faktúry zo záväzkovoprávneho vzťahu medzi ňou a opravcom plnila sama za seba a neplnila za žalovanú.

O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 142 ods. 1 O.s.p..

Proti rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa.

Z obsahu odvolania sú zrejmé odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p., teda, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. teda, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalobkyňa v dôvodoch odvolania uviedla, že námietku premlčania posúdil súd prvého stupňa v rozpore s ust. § 106 OZ, keďže ignoroval zásadné skutkové okolnosti a z nich vyplývajúce právne skutočnosti. Poukazovala na ust. § 442 ods. 3 OZ. Mala za to, že otázkou zásadného významu je určenie, čo z pohľadu pojmu škoda predstavuje vyčíslenie nákladov na opravu vo faktúre vyhotovenej opravcom a uvedený údaj nie je možné považovať za výšku škody na vozidle, pretože sa jedná o určenie ceny dielov a prác určených opravcom po ich vykonaní a teda nemôže ísť o výšku škody v peniazoch na veci, ktorá už bola uvedená do predošlého stavu. Náklady na opravu sa stanú konkrétnou výškou škody až ich zaplatením. Ďalej poukazovala na postup poisťovateľa podľa § 4 v nadväznosti na § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. a uviedla, že škoda vzniknutá poškodením veci je v prípade žalobkyne peňažná suma zaplatená na základe právoplatného rozsudku súdu a vznikla až jej skutočným zaplatením. Poukazovala na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/986/2001, podľa odôvodnenia ktorého, samotná existencia pohľadávky tretej osoby voči poškodenému sa v jeho majetkovej sfére úbytkom hodnôt neprejavila. Zdôraznila, že udalosť z ktorej vznikla škoda je nevyhnutné vykladať v zmysle udalosti ako časového momentu, v ktorom došlo ku konkrétnej škode, v tomto prípade ku škode v zmysle zmenšenia majetku zaplatením určitej úhrady, čo vylučuje výklad ust. § 106 ods. 2 OZ tak, ako ho prijal súd prvého stupňa v súlade s tvrdením žalovanej. Za nesprávny a opätovne chybný formalistický záver súdu prvého stupňa považovala aj to, že námietka premlčania nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi. Poukazovala na postup žalovanej, ktorá nesprávne odmietla poisťné plnenie v plnej výške, čo bolo potvrdené aj z výsledkov vykonaného dokazovania pred súdom prvého stupňa a následne po právoplatnom rozhodnutí súdu bola na základe vykonaného dokazovania zistená nesprávnosť fakturácie a žalovaná sa vyhla akejkoľvek zodpovednosti vyplývajúcej z existencie zmluvného vzťahu a využila námietku premlčania. Preto konanie žalovanej ako poisťovateľa s prihliadnutím na jej majetkové pomery a na výsledky uvedeného osobitného súdneho konania treba považovať za výkon práva žalovanej v rozpore s ust. § 3 OZ.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu považovala rozhodnutie súdu prvého stupňa za vecne a skutkovo správne a navrhovala ho v zmysle § 219 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) v celom rozsahu potvrdiť. Uviedla, že škoda sa v právnom zmysle definuje ako peniazmi vyjadriteľná ujma na majetku poškodeného, ktorú možno vyjadriť peňažným ekvivalentom, t.j. peniazmi (R 55/1971), avšak túto definíciu nemožno zamieňať s tvrdením, že škodou je zaplatenie peniazmi vyjadriteľnej ujmy t.j. úhrady, tak ako sa to snaží prezentovať žalobkyňa. Argumentácia žalobkyne, že jej škoda v súvislosti s poškodením jej motorového vozidla pri dopravnej nehode dňa XX.X.XXXX vznikla až plnením na základe právoplatného rozhodnutia súdu v inom konaní smeruje len k posúdeniu počiatku plynutia premlčacej lehoty a je absolútne nesprávna, odporujúca platnej právnej úprave a jej logickému a gramatickému výkladu. Podotkla, že žalobkyňa sa dostatočne nestarala o svoje práva a zmeškala objektívnu, ako aj subjektívnu premlčaciu lehotu na uplatnenie svojho práva a preto v nijakom ohľade nemožno považovať postup žalovanej za konanie „contra bonos mores“. Vznesením námietky premlčania žalovaná len

uplatnila právo, ktoré jej v zmysle zákona prináleží. Poukazovala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/148/2004, v ktorom sa uvádza, že „dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní (§ 100 ods. 1 OZ) nemožno považovať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka“.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala žalobkyňa v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok podľa § 212 ods. 1,3 O.s.p. ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O.s.p. a rozsudok v súlade s § 156 ods. 1 O.s.p. verejne vyhlásil potom, čo miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku dňa 23.4.2015 o 9.15 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 221/II. poschodie oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach dňa 16.4.2015.

Žalobkyňa podané odvolanie podľa jeho obsahu odôvodnila odvolacími dôvodmi podľa § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p. teda, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, ale najmä v zmysle § 205 ods. 2 písm. f/ teda, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. spočíva v nesprávnych skutkových zisteniach a týka sa skutkových zistení, na základe ktorých súd posúdil vec po právnej stránke a ktoré sú nesprávne v tom zmysle, že nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 132 až § 135 O.s.p., a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré sú založené na chybnom hodnotení dôkazov.

Pokiaľ ide o odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. odvolací súd zastáva názor, že súd prvého stupňa vzal do úvahy iba skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, resp. vyšli v konaní najavo a neopomenul žiadnu skutočnosť, ktorá z vykonaných dôkazov vyplynula, resp. vyšla počas konania najavo. Jeho skutkové zistenia nie sú založené na chybnom hodnotení dôkazov, nie je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov, alebo ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti a výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo bolo zistené spôsobom vyplývajúcim z § 132 až § 135 O.s.p., preto tento odvolací dôvod nie je v prejednávanej veci daný.

Odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. spočíva v tom, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil správny predpis ale nesprávne ho interpretoval.

Odvolací súd dospel k záveru, že ani tento odvolací dôvod nie je v prejednávanej veci daný, nakoľko závery súdu prvého stupňa vo vzťahu k uplatňovanému nároku sú správne a vychádzajú zo správnej aplikácie práva súdom prvého stupňa na zistený skutkový stav. Súd prvého stupňa správne zistený skutkový stav podriadil pod správnu aplikáciu použitých právnych predpisov a správne ich aj interpretoval.

Odvolací súd uvádza, že súd prvého stupňa správne dospel k záveru, že žalobkyni vznikla škoda na jej motorovom vozidle W. K., E.: J. XXX E., ktorá bola spôsobená vozidlom poisteným u žalovanej. Táto škoda vznikla zaplatením ceny opravy poškodeného motorového vozidla opravcovi F. I..W..V., ktorý jej vo faktúre zo dňa XX.X.XXXX vyúčtoval za opravu jej poškodeného motorového vozidla cenu 65.146,55 Sk, z ktorej jej žalovaná uhradila len sumu 44.236,- Sk (1.468,37 eur) o čom svedčí list žalovanej zo dňa XX.X.XXXX, doručenie ktorého žalobkyňa nespochybnila. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že najneskôr dorúčením tohto listu začala plynúť žalobkyni subjektívna premlčacia

lehota na uplatnenie jej práva na náhradu škody v zmysle ust. § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Aj keď zostávajúcu časť vyúčtovanej ceny v výške 694,11 eur zaplatila žalobkyňa opravcovi sama na základe právoplatného rozsudku Okresného súdu Košice II sp. zn. 28C/126/2009, rovnako ako aj náhradu trov konania vo výške 451,08 eur, odvolací súd podotýka, že z výsledkov vykonaného dokazovania nebola medzi účastníkmi konania preukázaná existencia iného záväzkového vzťahu, ktorý by vyplýval zo zmluvy, zo zodpovednosti za škodu, resp. z bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd uvádza, že aplikácia ust. § 451 ods. 2 OZ vyžaduje preukázanie existencie majetkového prospechu získaného plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, alebo majetkového prospechu získaného z nepoctivých zdrojov, čo v konaní pred súdom prvého stupňa preukázané nebolo.

Rovnako nebolo preukázané naplnenie zákonných predpokladov pre aplikáciu ust. § 454 OZ, keďže v danom prípade žalobkyňa úhradou faktúry zo záväzkovoprávneho vzťahu medzi ňou a opravcom plnila sama za seba a neplnila za žalovanú.

Odvolací súd zdôrazňuje, že nárok, ktorý si žalobkyňa v konaní uplatnila je možné považovať iba za nárok v zmysle § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z.. Žalobkyni vznikla škoda na veci poškodením jej motorového vozidla pri dopravnej nehode dňa XX.X.XXXX, preto v tento deň začala plynúť objektívna premlčacia doba, ktorá uplynula dňa XX.X.XXXX.

Podľa ust. § 106 ods. 2 OZ začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby sa považuje deň, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla.

Podľa § 106 ods. 1,2 OZ právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Najneskoršie sa právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

Súdna prax a rovnako aj právna teória pod premlčaním rozumie márne uplynutie doby ustanovenej zákonom na vykonanie práva. Znamená to výrazné oslabenie subjektívneho práva účastníka, keďže premlčaním síce jeho nárok nezaniká, nemôže byť však súdom priznaný, ak povinný pred súdom čelí uplatnenému právu námietkou premlčania. Nárok oprávneného účastníka trvá aj naďalej, stáva sa však prostredníctvom súdu nevymáhateľným.

Účelom právnej úpravy inštitútu premlčania v občianskoprávných vzťahoch je, aby oprávnený subjekt (veriteľ) pod hrozbou sankcie premlčania uplatnil (vykonal) svoje právo v ustanovenej premlčacej dobe, teda včas. Účinné vznesenie námietky premlčania práva znamená, že súd oprávnenej osobe nemôže premlčané právo priznať, keďže vznesením námietky premlčania zaniká nárok na autoritatívnu vynútitelnosť uplatneného práva. Tento inštitút poskytuje východisko, ako predísť, resp. riešiť situácie, keď až po dlhej dobe dochádza k uplatneniu majetkového práva zo strany veriteľa, a tak sa do záväzkových právnych vzťahov účastníkov vnáša právna neistota, resp. hrozba, že dlžník môže byť vystavený bez zreteľa na čas (bez obmedzenia doby) úspešnej žalobe zo strany veriteľa. V inštitúte premlčania sa premieta pravidlo *vigilantibus iura scripta sunt* (že zákony sú písané pre bdelych, teda pre tých, ktorí o svoje práva dbajú; alebo inak povedané, že právo patrí bdelym). Námietka premlčania predstavuje spravidla efektívny postup - obranu dlžníka proti hrozbe, že až po neúmerne dlhej dobe si veriteľ uplatní svoje právo; na druhej strane možnosť tejto námietky donucuje (vedie) veriteľa k včasnému vykonaniu svojho práva. Ide tu o predvídané právne postupy účastníkov záväzkových právnych vzťahov, ktoré zodpovedajú účelu premlčania. Nemožnosť priznať oprávnenému subjektu premlčané právo nastane až vtedy, keď sú splnené tieto skutočnosti:

- a) uplynie právnym predpisom vymedzený čas (premlčacia doba),
- b) nevykonáva sa právo oprávneným subjektom v priebehu takto vymedzenej doby,

c) povinný subjekt v rámci súdneho konania o uplatnenom práve účinne vznesie námietku premlčania.

(uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31.7.2009, sp. zn. 1 M Cdo 8/2008)

Rovnako je možné poukázať na rozhodnutia českých súdov, keďže právna úprava inštitútu premlčania je v oboch právnych poriadkoch v podstate totožná.

Z rozsudku Najvyššieho súdu ČR z 23.2.2006, sp. zn. 33 Odo 1174/2005:

„Zmyslom úpravy inštitútu premlčania v občianskoprávných vzťahoch je nútiť oprávnený subjekt (veriteľa) pod určitou sankciou k tomu, aby vykonal svoje práva včas, t.j. v primeraných (premlčacích) dobách na súde, a tak, aby donekonečna, a teda neúnosne nemohol odďaľovať požiadavku splnenia od povinného subjektu (dlžníka). Právna úprava premlčania tým sleduje cieľ čeliť vzniku a existencii dlhotrvajúcich práv a povinností často sprevádzaných aj ich určitou neistotou, nejasnosťou a pochybnosťou. Ak možnosť premlčania nároku má plniť donucovacia funkciu voči veriteľovi, potom zároveň prispieva k tomu, aby dlžník nebol po časovo neobmedzenú dobu vystavený zo strany veriteľa hrozbe podania úspešnej žaloby.“

Z rozhodnutia Ústavného súdu ČR z 11.5.2000, sp. zn. III. ÚS 158/99:

„Účelom premlčania je jednak stimulovať subjekty k včasnému vykonaniu subjektívnych občianskych práv (pohľadávok), jednak čeliť tomu, aby dlžníci neboli, pokiaľ ide o ich povinnosti, vystavení po časovo neurčitú dobu donucujúcemu zákroku (tzv. vynútitelnosti) zo strany súdov. Tým inštitút premlčania v súlade s požiadavkou právnej istoty bráni existencii dlhotrvajúcich občianskych subjektívnych práv a nim zodpovedajúcich povinností, ktoré sú, najmä pokiaľ ide o ich dokazovanie po uplynutí dlhšej doby, vždy späté s určitou spornosťou. Možno teda povedať, že povinnému subjektu je poskytnutá námietkou premlčania ako účinná možnosť jeho ochrany pred uvedenými negatívnymi dopadmi dlhotrvajúcich občianskych subjektívnych práv. Je potom na úvahe tohto povinného subjektu, či námietku premlčania uplatní, alebo nie. Súčasne treba pripomenúť, že Občiansky zákonník zdôrazňuje aj vlastné pričinenie subjektov, pokiaľ ide o ochranu ich práv, a požaduje, aby predovšetkým oni samé sledovali svoje subjektívne práva a robili také kroky, aby nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu.“

Obdobne uviedol Najvyšší súd SR v dôvodoch rozsudku z 1.5.2005, sp. zn. 1 Cdo 148/2004 (ZSP 30/2005), kde okrem účelu právnej úpravy inštitútu premlčania, riešil aj rozpor práva uplatniť námietku premlčania s dobrými mravmi, čo je aj odvolacou námietkou žalobkyne.

„Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Inštitút premlčania tým zabraňuje dlhodobému trvaniu práv a im zodpovedajúcim povinnostiam. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom na príslušnom orgáne svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 10 ods. 1 tretia veta OZ). Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov na zistenie napríklad výšky zostatku pôžičky, bezdôvodného obohatenia, škody a pod. Dôvodne vznesenú námietku premlčania voči uplatňovanej pohľadávke nemožno pokladať za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi.“

Vzhľadom na uvedené dôvody, ako aj citované rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR a SR a Ústavného súdu ČR k otázke premlčania, ako aj k rozporu práva uplatniť námietku premlčania s dobrými mravmi,

odvolací súd uvádza, že napadnutému rozhodnutiu súdu prvého stupňa nemožno vytknúť, že by na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam alebo že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov sú odvolacie námietky žalobkyne nedôvodné a preto odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p., vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keďže žalobkyňa bola v odvolacom konaní neúspešná a úspešná žalovaná si ich náhradu nežiadala.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č.757/2004 Z. z. o súdoch v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.